

Vlaams Ministerie van Onderwijs en Vorming

Onderwijsinspectie
Hendrik Consciencegebouw
Koning Albert II-laan 15
1210 BRUSSEL

doorlichtingssecretariaat@ond.vlaanderen.be
www.onderwijsinspectie.be

Verslag over de doorlichting van Vrije Basisschool - De Heppening te HEPPEM

Hoofdstructuur	basisonderwijs		
Instellingsnummer	16683		
Instelling	Vrije Basisschool - De Heppening		
Directeur	Simone HENDERICKX		
Adres	Pastoor Aertsstraat 21 - 3971 HEPPEM		
Telefoon	011-34.35.49		
Fax	011-34.35.49		
E-mail	info@deheppening.be		
Website	http://www.deheppening.be		
Bestuur van de instelling	Paroch.Schoolcom.Heppen-Leop.		
Adres	Pastoor Aertsstraat 7 - 3971 HEPPEM		
Scholengemeenschap	SGH ² Ham-Heppen		
Adres	Pastoor Aertsstraat 21 - 3971 HEPPEM		
CLB	Vrij CLB West - Limburg		
Adres	Sint-Catharinastraat 8 - 3580 BERINGEN		
Dagen van het doorlichtingsbezoek	25-02-2013	26-02-2013	28-02-2013
Einddatum van het doorlichtingsbezoek	28-02-2013		
Datum bespreking verslag met de instelling	26-03-2013		
Samenstelling inspectieteam			
Inspecteur-verslaggever	Cris Hens		
Teamleden	Hilde Vanderlocht		
Deskundige(n) behorend tot de administratie	nihil		
Externe deskundige(n)	nihil		

INHOUDSTAFEL

INLEIDING	3
1 SAMENVATTING	5
2 DOORLICHTINGSFOCUS	7
2.1 Leergebieden in de doorlichtingsfocus	7
2.2 Procesindicatoren of procesvariabelen in de doorlichtingsfocus	7
3 RESPECTEERT DE SCHOOL DE ONDERWIJSREGLEMENTERING?	8
3.1 Respecteert de school de erkenningsvoorwaarden?	8
3.1.1 Voldoet de school aan de onderwijsdoelstellingen?	8
3.1.1.1 Kleuteronderwijs: Nederlands	8
3.1.1.2 Kleuteronderwijs: wereldoriëntatie	8
3.1.1.3 Vaststellingen voor kleuteronderwijs: Nederlands en wereldoriëntatie	8
3.1.1.4 Lager onderwijs: Nederlands	11
3.1.1.5 Lager onderwijs: wereldoriëntatie	13
3.1.2 Voldoet de school aan de overige erkenningsvoorwaarden?	15
3.2 Respecteert de school de overige reglementering?.....	15
4 BEWAAKT DE SCHOOL DE EIGEN KWALITEIT?	17
4.1 Professionalisering	17
4.1.1 Deskundigheidsbevordering	17
4.2 Welzijn.....	18
4.3 Begeleiding.....	18
4.3.1 Afstemming met partners	18
5 ALGEMEEN BELEID VAN DE SCHOOL	20
6 STERKTES EN ZWAKTES VAN DE SCHOOL	22
6.1 Wat doet de school goed?.....	22
6.2 Wat kan de school verbeteren?	22
6.3 Wat moet de school verbeteren?.....	23
7 ADVIES EN REGELING VOOR HET VERVOLG	24
7.1 Onderwijsdoelstellingen: advies en regeling voor het vervolg	24
7.2 Overige erkenningsvoorwaarden: advies en regeling voor het vervolg	24
7.3 Overige reglementering: regeling voor het vervolg	24

INLEIDING

De decretale basis van het onderzoek

Tijdens een doorlichting gaat de onderwijsinspectie na of de school

1. de onderwijsreglementering respecteert,
2. op systematische wijze haar eigen kwaliteit onderzoekt en bewaakt,
3. haar tekorten al dan niet zelfstandig kan wegwerken

(zie artikel 38 van het decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs, 8 mei 2009).

Een doorlichting is dus een onderzoek van

1. de onderwijsreglementering,
2. de kwaliteitsbewaking door de school,
3. het algemeen beleid van de school.

Een onderzoek in drie fasen

Een doorlichting bestaat uit drie fasen: het vooronderzoek, het doorlichtingsbezoek en het doorlichtingsverslag.

- Tijdens het vooronderzoek bekijkt het inspectieteam de gehele school aan de hand van het CIPO-referentiekader. Het vooronderzoek wordt afgesloten met een doorlichtingsfocus: een selectie van te onderzoeken aspecten tijdens het doorlichtingsbezoek.
- Tijdens het doorlichtingsbezoek voert de onderwijsinspectie het onderzoek uit aan de hand van observaties, gesprekken en analyse van documenten.
- Het doorlichtingsverslag beschrijft het resultaat van de doorlichting, bevat een advies over de verdere erkenning en wordt gepubliceerd op www.doorlichtingsverslagen.be.

Een gedifferentieerd onderzoek

1. Omdat de onderwijsinspectie gedifferentieerd doorlicht, onderzoekt het inspectieteam in de instelling een selectie van de onderwijsreglementering:
  - een selectie van leergebieden om het voldoen aan de onderwijsdoelstellingen na te gaan. Voor elk leergebied onderzoekt de onderwijsinspectie altijd de volgende procesvariabelen uit het CIPO-referentiekader:
    - o het onderwijsaanbod
    - o de uitrusting
    - o de evaluatiepraktijk
    - o de leerbegeleiding
  - een selectie van andere erkenningsvoorwaarden
  - een selectie van overige regelgeving.
2. Om de kwaliteitsbewaking door de school na te gaan, selecteert het inspectieteam een aantal procesvariabelen. Het inspectieteam gaat met de kwaliteitswijzer na of de school voor deze procesvariabelen aandacht heeft voor
  - doelgerichtheid: welke doelen stelt de school voorop?
  - ondersteuning: welke ondersteunende initiatieven neemt de school om efficiënt en doelgericht te werken?
  - doeltreffendheid: bereikt de school de doelen en gaat de instelling dit na?
  - ontwikkeling: heeft de school aandacht voor nieuwe ontwikkelingen?
3. Het inspectieteam onderzoekt ten slotte het algemeen beleid van de school aan de hand van vier procesvariabelen: leiderschap, visieontwikkeling, besluitvorming, kwaliteitszorg.

Het onderzoek naar de hygiëne, veiligheid en bewoonbaarheid

De controle van de erkenningsvoorwaarden betreffende de bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne van de instelling vindt gelijktijdig met de doorlichting plaats. Deze controle resulteert in een afzonderlijk verslag dat bij het doorlichtingsverslag wordt gevoegd en eveneens verschijnt op www.doorlichtingsverslagen.be.

Het advies

De adviezen die de onderwijsinspectie uitbrengt, hebben betrekking op alle of op afzonderlijke structuuronderdelen van de school. De onderwijsinspectie kan drie adviezen uitbrengen:

- een gunstig advies: het inspectieteam adviseert gunstig over de verdere erkenning van de school of van structuuronderdelen.
- een beperkt gunstig advies: het inspectieteam adviseert gunstig over de erkenning van de school of van structuuronderdelen als de school binnen een bepaalde periode voldoet aan de voorwaarden vermeld in het advies.
- een ongunstig advies: het inspectieteam adviseert om de procedure tot intrekking van de erkenning van de school of van structuuronderdelen op te starten.

Bij een ongunstig advies beoordeelt de onderwijsinspectie bovendien of de school de vastgestelde tekorten zelfstandig kan wegwerken.

Tot slot

Binnen een termijn van dertig kalenderdagen na ontvangst van het definitieve doorlichtingsverslag informeert de directeur van de school de ouders, leerlingen of cursisten over de mogelijkheid tot inzage. Binnen de dertig kalenderdagen na ontvangst moet de directeur van de school het verslag volledig bespreken tijdens een personeelsvergadering. Het bestuur van de school of zijn gemandateerde tekent het verslag voor gezien. Het bestuur stuurt het binnen dertig kalenderdagen na ontvangst terug naar de onderwijsinspectie en maakt eventueel melding van zijn opmerkingen.

De school mag het verslag niet gebruiken voor publicitaire doeleinden.

Meer informatie?

www.onderwijsinspectie.be en www.doorlichtingsverslagen.be

1 SAMENVATTING

Basisschool De Heppening is de enige basisschool in Heppen. Ze profileert zich als laagdrempelige dorpsschool. De hoofdschool is gelegen in het centrum van deze deelgemeente van Leopoldsburg en bestaat uit twee vestigingsplaatsen aan weerszijden van de drukke Beringsesteenweg. De leerlingenpopulatie is een weerspiegeling van de buurt. De laatste jaren kent de school een groeiende instroom van taalzwakkere leerlingen. Dit is momenteel vooral merkbaar in de kleuterafdeling en de eerste graad. De school heeft ook een vestigingsplaats met één kleuterklas in de wijk 'Immert'. Deze vestigingsplaats heeft minder te kampen met deze gewijzigde instroomkenmerken. Typerend voor deze éénklassig wijkafdeling is de grote betrokkenheid van ouders. Kenmerkend voor de school in zijn totaliteit is haar sociaal en maatschappelijk engagement en haar inbedding binnen de plaatselijke leefgemeenschap.

De school kampt met infrastructurele problemen. Omwille van capaciteitsproblemen maakt ze gebruik van modulaire klaslokalen, een lokaal van de vroegere jeugdbeweging en de plaatselijke parochiezaal. De school leverde de voorbije jaren heel wat inspanningen voor het renoveren van de oude gebouwen waarin ze gehuisvest is. Tevens is er een aanvraag tot subsidiëring voor de herinrichting van de speelplaatsen lopende. Toch blijven de infrastructurele voorzieningen voor de speel- en leeromgeving een heikel punt en een belemmerende factor. De school staat voor de uitdaging om een masterplan uit te werken zodat ze ook op middellange en lange termijn onderwijs kan blijven aanbieden in eigentijdse lokalen en gebouwen die voldoen aan de hedendaagse en toekomstige verwachtingen.

Voor het erkenningsonderzoek stonden de leergebieden Nederlands en wereldoriëntatie in de focus. Om na te gaan op welke manier de school haar eigen kwaliteit bewaakt, onderzocht het inspectieteam de deskundigheidsbevordering en de manier waarop de school samenwerkt met het centrum voor leerlingenbegeleiding (CLB) en/of andere instanties die een begeleidende rol vervullen.

Voor het leergebied Nederlands voldoet de school aan haar maatschappelijke opdracht. De kleuterafdeling streeft de ontwikkelingsdoelen in voldoende mate na en de lagere afdeling bereikt de eindtermen in voldoende mate. In beide afdelingen voorzien leraren een gevarieerd en evenwichtig aanbod. In de lagere afdeling vormen onderwijsleerpakketten de leidraad voor het onderwijsaanbod. Vanuit het gelijkeonderwijskansenbeleid nam de school bijkomende initiatieven rond taalvaardigheid, vooral in functie van het verhogen van het leesplezier. Binnen het degelijk uitgewerkt zorgbeleid is er vanuit een nauwgezette opvolging van de leerlingen aandacht voor stimulerende en remediërende ondersteuning. Het toepassen van tips in verband met taalstimulering in de kleuterafdeling is een voorbeeld van goede praktijk. Algemeen ligt het accent in de lagere afdeling meer op de schriftelijke taalvaardigheden. Het nastreven van de mondelinge taalvaardigheden met aandacht voor de stimulering van de mondelinge interactie tussen leerlingen gebeurt minder doelbewust en doelgericht.

Het leergebied wereldoriëntatie vormde de laatste jaren in mindere mate een prioriteit voor de school. In de kleuterafdeling is het aanbod minder doelgericht. Iedere kleuterleraar probeert rijke en gevarieerde activiteiten te voorzien. De kleuterafdeling experimenteert dit schooljaar met een digitaal planningsstelsel. Toch zijn er door een gebrek aan afspraken en functionele plannings onvoldoende garanties voor een volledig, evenwichtig en gradueel opgebouwd onderwijsaanbod. Dit geldt eveneens voor de lagere afdeling. Hier zijn de onderwijsleerpakketten die aangevuld worden met verschillende bijkomende projecten, richtinggevend voor het aanbod. Toch krijgt bij een gebrek aan een doorleefde en schooleigen visie dit leergebied een weinig coherente invulling. In beide afdelingen krijgt wereldoriëntatie in de meeste klassen een sterk talige en leerkrachtgestuurde invulling wat ten koste gaat van het exploreren, het experimenteren en het zelfontdekkend leren. Ook is de evaluatie veeleer cognitief gericht en slechts geënt op een beperkt aantal domeinen en leerplandoelen. Positief zijn de verschillende educatieve projecten op klas-, graad- en/of schoolniveau. Deze werken ondersteunend voor het geïntegreerd nastreven en realiseren van het leerplan en voor de realisatie van werkelijkheidsgericht onderwijs. De school werkt eveneens in aanzet aan het domein techniek. Leraren proberen het onderwijs te verlevendigen door verschillende leeruitstappen in de nabije en ruime omgeving en door het

binnenbrengen van realistische materialen. Toch dient de school kritisch te bekijken of ze beschikt over de leermiddelen die nodig zijn om alle leerplandoelen te realiseren.

Dit alles maakt dat de school voor wereldoriëntatie niet aan de maatschappelijke verwachtingen voldoet. Het team is zich hiervan bewust. De school staat voor de uitdaging om terug te gaan naar de kern van dit leergebied. Wat verwachten de ontwikkelingsdoelen en de eindtermen? Hoe wordt dit vertaald binnen het leerplan? Een grondige leerplanstudie dringt zich op om op basis hiervan een visie te ontwikkelen. Aanvullend moeten afspraken over de leerinhouden, het bewaken van het aanbod en de didactische aanpak onderwerp van bespreking vormen. Specifieke aandacht dient hierbij ook te gaan naar het functioneel en dynamisch gebruik van tijd- en ruimtekaders. Dit alles dient te resulteren in schooleigen afspraken om zo de graduele opbouw, de verticale samenhang en de gezamenlijke doelgerichtheid te garanderen.

De school neemt diverse initiatieven om de eigen kwaliteit te bewaken. De analyses van tevredenheidsonderzoeken en van leerlingenresultaten monden uit in verbeteracties. Uit het onderzoek van de deskundigheidsbevordering en de afstemming op partners blijkt een doelgerichte aanpak. Het opvoedingsproject is sterk richtinggevend en initiatieven worden hierbinnen gekaderd. Dit in tegenstelling tot de leerplannen die slechts in beperkte mate als basisinstrument gebruikt worden voor het onderwijskundig beleid van de school. Specifiek voor de deskundigheidsbevordering worden nascholingsinitiatieven gekoppeld aan de prioriteitenplanning en zijn er voor leraren een ruime waaier aan professionaliseringsmogelijkheden. Extra aandacht besteedt het intern beleid aan de aanvangsbegeleiding van jonge leraren. Wel heeft de school nog groeiomruimte om binnen haar prioriteitenplan concrete doelen, acties en verwachtingen voorop te stellen. Tevens vormt het verankeren en borgen van vernieuwingen een aandachtspunt. De school hecht veel belang aan de samenwerking met externe partners. Het ondersteunt en versterkt de school bij de uitvoering van haar onderwijsopdracht. Ook haar sociaal maatschappelijk engagement komt tot uiting doorheen verschillende initiatieven.

Binnen de school is er een aangename, collegiale werksfeer. De gelijkgerichtheid tussen de vestigingsplaatsen wordt bevorderd door het schoolwerkplan en een goede interne informatiedoorstroming. Er is veel aandacht voor het welbevinden van kinderen en teamleden. De gedrevenheid en oprechtheid van het intern beleid straalt uit naar het ganse team. Alle teamleden willen het goed doen en er heerst een grote vernieuwings- en veranderingsbereidheid. Dit zijn waardevolle fundamenten voor een school in beweging.

De inspectie sluit de doorlichting af met een beperkt gunstig advies. De school staat voor de uitdaging om het leergebied wereldoriëntatie binnen een periode van drie jaar in beide afdelingen te optimaliseren. De positieve cultuur binnen de school, de erkenning van dit tekort en de bereidheid tot bijsturing ervan bij de leraren en het intern beleid én de ervaring met implementatietrajecten, bieden de inspectie het nodige vertrouwen dat de school hier ook in zal slagen. Daarnaast dient de school de nodige maatregelen te nemen om tegemoet te komen aan de onderwijsreglementering inzake het uitreiken van het getuigschrift basisonderwijs en specifiek voor de kleuterafdeling in de hoofdschool aan het respecteren van de onderwijstijd.

2 DOORLICHTINGSFOCUS

Op basis van het vooronderzoek en in het kader van een gedifferentieerde doorlichting selecteerde de onderwijsinspectie onderstaande leergebieden en procesindicatoren/procesvariabelen voor verder onderzoek.

2.1 Leergebieden in de doorlichtingsfocus

Kleuteronderwijs

Nederlands
wereldoriëntatie

Lager onderwijs

Nederlands
wereldoriëntatie

2.2 Procesindicatoren of procesvariabelen in de doorlichtingsfocus

Personeel

Professionalisering

Deskundigheidsbevordering

Logistiek

Welzijn

Veiligheid

Gezondheid en hygiëne

Onderwijs

Begeleiding

Afstemming met partners

---

3 RESPECTEERT DE SCHOOL DE ONDERWIJSREGLEMENTERING?

3.1 Respecteert de school de erkenningsvoorwaarden?

3.1.1 Voldoet de school aan de onderwijsdoelstellingen?

Het onderzoek naar het voldoen aan de onderwijsdoelstellingen levert voor de geselecteerde leergebieden het volgende op.

3.1.1.1 Kleuteronderwijs: Nederlands

Voldoet

De kleuterafdeling streeft de ontwikkelingsdoelen voor het leergebied Nederlands in voldoende mate na. De kleuterleraren voorzien een gevarieerd aanbod van activiteiten waarbij de verschillende domeinen een plaats krijgen. Vanuit het gelijkeonderwijskansenbeleid is het werken aan taalvaardigheid een prioriteit van de school. De toepassing van ondersteunende tips rond taalstimulering en de leerbegeleiding werken bevorderend voor het geïntegreerd nastreven van ontwikkelingsdoelen.

3.1.1.2 Kleuteronderwijs: wereldoriëntatie

Voldoet niet

De kleuterafdeling streeft de ontwikkelingsdoelen voor het leergebied wereldoriëntatie in onvoldoende mate na. Het aanbod gebeurt minder doelgericht en biedt onder meer door een gebrek aan afspraken op afdelingsniveau onvoldoende garanties voor een volledig, evenwichtig en gradueel opgebouwd onderwijsaanbod. Momenteel wordt het planningsinstrument nog te beperkt gebruikt om de volledigheid van het aanbod te bewaken.

3.1.1.3 Vaststellingen voor kleuteronderwijs: Nederlands en wereldoriëntatie

Curriculum	De school gebruikt een koepeleigen instrument als referentiekader en hanteert
Onderwijsaanbod	de ontwikkelingsaspecten uit dit instrument als leidraad voor de planning van het
Referentiekader	aanbod. Sedert dit schooljaar experimenteren de teamleden met een digitaal
Planning	planningssysteem. Momenteel kan de school nog in onvoldoende mate aantonen
Evenwichtig en volledig	dat ze doelgericht, doelbewust en met de nodige diepgang de leerplandoelen
Samenhang	en/of ontwikkelingsaspecten nastreeft. Tevens heeft de school er weinig zicht op
Brede harmonische vorming	of alle leerplandoelen en/of ontwikkelingsaspecten in voldoende mate aan bod
Actief leren	komen.

De meeste leraren vertrekken vanuit een algemene weekplanning die invulling krijgt via dagplanningen. Dit is een bewuste keuze om soepel te kunnen inspelen op de interesses en vragen vanuit de kleuters. In globo proberen leraren er voor te zorgen dat er een evenwichtige verdeling is tussen de verschillende ontwikkelingsdomeinen. In de concrete klaspraktijk en in de dagplanningen is dit duidelijker zichtbaar voor het leergebied Nederlands dan voor het leergebied wereldoriëntatie.

Leraren werken activiteiten uit en linken hieraan relevante eigen doelen en ontwikkelingsaspecten. Dit gebeurt veeleer ter verantwoording dan in functie van een doelgericht onderwijsaanbod. Een aantal leerkrachten hebben doelenfiches uitgewerkt voor weerkerende activiteiten en specifieke hoeken. Hoewel het aanbod voor het explorerend beleven en het zelfstandig spelen veelal sterk is uitgewerkt, worden hieraan geen doelen gekoppeld.

Leerplannen zijn geen werkinstrument. Zij zijn weinig richtinggevend voor de onderwijspraktijk. In aanzet werd binnen het leergebied wereldoriëntatie het

domein techniek verkend door het uitwerken van activiteiten op basis van vooropgestelde doelen.

De onderwijsactiviteiten kaderen in een thematische aanbod. Leraren proberen hierbij zoveel mogelijk in te spelen op en aan te sluiten bij de interesses van de kleuters. De oudste kleuters worden via een gezamenlijke brainstorm betrokken bij de invulling en de uitwerking van de thema's. Hoe langer hoe meer is er ook aandacht voor de afstemming tussen de thematische klasactiviteiten en de lessen bewegingsopvoeding.

Vanuit een groeiende instroom van taalzwakkere kleuters is taalvaardigheid een belangrijke prioriteit in de school. In het onderwijsaanbod ligt daarom een grotere nadruk op het leergebied Nederlands. Kleuterleraren voorzien een gevarieerd en uitdagend aanbod voor dit leergebied en hebben – weliswaar veeleer onbewust – oog voor de verschillende domeinen. Specifiek voor de oudste kleuters voorzien de kleuterleraren activiteiten die inspelen op het voorbereidend lees- en schrijfonderwijs. Voor schrijven beschikt de school over een doorlopende lijn. Naar aanleiding van acties in het kader van het gelijkeonderwijskansenbeleid besteden de leraren extra aandacht aan het uitlokken van taal bij kleuters, het voorlezen en het gebruik van prentenboeken.

Binnen de thematische werking is er aandacht voor het leergebied wereldoriëntatie onder meer via de waarnemingen. De kleuterleraren zorgen voor gevarieerde en uitdagende activiteiten waardoor kleuters grip krijgen op de wereld die hen omringt. Dit gebeurt minder vanuit een doelgerichte aanpak. De planningen en de klaspraktijk bieden geen garantie dat alle domeinen intentioneel en in voldoende mate aan bod komen.

Elke leraar probeert in zijn klas een zo goed mogelijk aanbod te voorzien geënt op de specifieke leeftijdsgroep. De school heeft evenwel weinig afspraken met betrekking tot de verticale samenhang: niet naar thema's, niet naar inhoud en niet naar doelen. Illustratief hiervoor is het gebrek aan duidelijke afspraken inzake het gebruik van kalenders. Ook afspraken over de inhoudelijke afstemming en de didactische aanpak tussen de kleuter- en de lagere afdeling vormden nog maar in beperkte mate onderwerp van gesprek. Tevens is er slechts een beperkte informele terugkoppeling van outputresultaten van de lagere afdeling naar de kleuterafdeling.

Onderwijsorganisatie
Onderwijstijd

Om praktische redenen eindigen in de hoofdschool de lesmomenten voor de kleuters zowel 's middags als op het einde van de dag vijf minuten vroeger dan voor de lagere afdeling. Tevens blijkt uit de planningsdocumenten dat er veel onderwijstijd gaat naar eet-, drank en toiletmomenten en voor sommige groepen ook naar de verplaatsing van en naar de gemeentelijke sporthal. Een kritische reflectie over het effectief gebruik van de onderwijstijd en schoolafspraken hierover dringen zich op.

Materieel beheer
Uitrusting
Ontwikkelingsmaterialen

De leraren hebben de beschikking over voldoende ontwikkelingsmaterialen en diverse bronnenmaterialen ter inspiratie voor het invullen van hun onderwijsaanbod. Vermits deze in de hoofdschool verzameld en bewaard worden, zijn deze niet altijd even toegankelijk voor de leerkrachten van de wijkafdeling. Soms staan leraren zelf in voor de aanschaf van materialen, nodig voor de inrichting van hun klaslokaal. Materialen om kleuters doelgericht te laten experimenteren met techniek zijn in de meeste klassen veel minder (permanent)

aanwezig.

In functie van waarnemingsactiviteiten brengen kleuterleraren of de kinderen levensechte materialen in de klas. Deze prikkelen de nieuwsgierigheid van de kleuters. Ook hoeken worden verrijkt in functie van het thema. Dit laat kleuters toe te exploreren en experimenteren met materialen. De waarnemingsactiviteiten krijgen soms een sterk leerkrachtgestuurde en talige invulling wat voor sommige kleuters weegt op de betrokkenheid. In de mate van het mogelijke verkennen de kleuters de nabije omgeving. Leraren geven aan dat door het wegvallen van de schoolbus de leeruitstappen enigszins onder druk komen te staan.

Infrastructuur Over het algemeen beschikt de kleuterafdeling over ruime klassen. Sommige klassen zijn minder geschikt voor de specifieke noden van de kinderen.

Evaluatie
Evaluatiepraktijk
Evenwichtig / representatief
Kindvolgsysteem

De teamleden grijpen veel kansen om de kinderen positief te benaderen en hen te bevestigen in het goede door continue persoonsgerichte feedback.

Binnen het kindvolgsysteem heeft de school aandacht voor de totale persoonlijkheidsontwikkeling van de kleuters. Dit uit zich in de systematische screenings van het welbevinden, de betrokkenheid en de competenties. Aspecten van taalontwikkeling, het begrijpen van de fysische wereld, sociale competentie en zelfsturing vormen hier onderdelen van. Meerdere teamleden vinden het moeilijker om een correcte en concrete invulling te geven aan het item 'begrijpen van de fysische wereld' waardoor de betrouwbaarheid van de observatie in het gedrang komt.

Om gefundeerd de competenties van de kleuters in te schatten, hechten kleuterleraren veel belang aan observaties. Elke kleuterleraar heeft een persoonlijk observatieschrift en registreert kindspecifieke vaststellingen die veelal aansluiten bij de georganiseerde activiteiten. Duidelijke schoolafspraken omtrent te observeren items en beoordelingscriteria zijn er niet. Elke leraar doet dit vanuit persoonlijke expertise, eigen aanvoelen of gebruikmakend van diverse instrumenten.

Begeleiding
Leerbegeleiding
Beeldvorming
Zorg

Conform de schoolvisie op zorg is de klasleraar de eerste verantwoordelijke. Zij voorziet, vooral in functie van het leergebied Nederlands, gerichte activiteiten of individuele ondersteuning voor kinderen met extra zorgnoden. De kleuterleraren baseren zich vooral op de momentane observaties. In mindere mate gebruiken zij functionele klasoverzichten afgestemd op relevante leerplandoelen als uitgangspunt voor doelgerichte binnenklasdifferentiatie of voor een gerichte aansturing van de zorg. Bij de oudste kleuters neemt de school een schoolrijpheidstest af. Deze wordt grondig geanalyseerd en op basis hiervan worden stimulerende en/of ondersteunende initiatieven genomen. De zorgcoördinator hanteert kijkwijzers en diagnostische toetsen om de talige noden van kinderen objectief in kaart te brengen.

Het zorgbeleid is structureel sterk uitgewerkt op leerkracht- en schoolniveau. Kleuterleraren kunnen terugvallen op de ondersteuning en expertise van de zorgcoördinator. Een gedegen kindbespreking vindt plaats tijdens het multidisciplinair overleg. In sommige klassen is extra ondersteuning voorzien zodat de klasleraar doelgerichte activiteiten kan organiseren voor kleuters met extra

zorgbehoeften. Dit is evenwel afhankelijk van de resterende en/of bijkomende lestijden en is niet systematisch ingebouwd binnen de schoolorganisatie.

Professionalisering
Deskundigheidsbevordering Vanuit een groeiende instroom van kleuters met een minder goede kennis van het Nederlands vormt taalvaardigheid een belangrijke prioriteit in de school. In het kader van het gelijkeonderwijskansenbeleid zette de school daarom verschillende acties en ondersteunende initiatieven op. Het verspreiden en toepassen van tips rond taalstimulering draagt bij tot de bevordering van de deskundigheid van het kleuterteam inzake taalvaardigheidsonderwijs en is een voorbeeld van goede praktijk.

Alle teamleden getuigen van aangename werksfeer met veel ruimte tot informeel overleg. Paralleleerkrachten en duopartners overleggen veelvuldig. Het formeel overleg vindt over het algemeen plaats tijdens de personeelsvergadering. Hierbij gaat veel aandacht naar praktische zaken en thema's op schoolniveau. Inhoudelijk overleg over onderwijskundige en pedagogisch-didactische aspecten gebeurt minder wat weegt op de verticale samenhang en gezamenlijke doelgerichtheid.

Kwaliteitszorg Het werken met outputgegevens is minder ingeburgerd in de kleuterafdeling. Observatie- en testgegevens worden voornamelijk aangewend in functie van de ondersteuning en stimulering van individuele kleuters. Wel zetten de screenings van het kindvolgsysteem aan tot kritische zelfreflectie over de eigen onderwijspraktijk. Op die manier worden leraren uitgedaagd om hun eigen aanpak of het aanbod af te stemmen op de noden van de kleuters.

3.1.1.4 Lager onderwijs: Nederlands

Voldoet

De lagere afdeling bereikt de eindtermen Nederlands in voldoende mate. De school voorziet in een evenwichtig en volledig aanbod met specifieke aandacht voor het leesplezier van de leerlingen. De taalontwikkeling wordt nauwgezet opgevolgd en binnen het zorgbeleid gaat veel aandacht naar stimulerende en remediërende initiatieven. Positieve outputgegevens bevestigen de kwaliteitsvolle aanpak van het leergebied Nederlands.

Curriculum
Onderwijsaanbod
Referentiekader
Planning
Evenwichtig en volledig
Samenhang In de lagere afdeling zijn onderwijsleerpakketten richtinggevend voor de invulling van het onderwijsleeraanbod. Leerplannen op zich zijn geen werkinstrument en worden zelden geraadpleegd. Specifiek voor het eerste leerjaar gebruiken de leraren een pakket dat de nadruk legt op het aanvankelijk lezen en schrijven. Vanaf het tweede leerjaar gebruiken de leraren een pakket waarbij aandacht is voor de verschillende domeinen van het leergebied Nederlands. Om tegemoet te komen aan de huidige verwachtingen onder meer naar aanleiding van de nieuwe eindtermen, stapte de school over naar een vernieuwde versie van dit onderwijsleerpakket.

De onderwijsleerpakketten worden door alle teamleden vrij nauwgezet gevolgd. Het team vertrouwt erop dat dit een vrij volledig, evenwichtig en gradueel opgebouwd aanbod garandeert dat dekkend is voor de leerplandoelen. Het team heeft nog niet kritisch onderzocht of het onderwijsleerpakket voor het eerste leerjaar aansluit bij het pakket voor de daaropvolgende leerjaren en of bijkomende afspraken of aanpassingen noodzakelijk zijn. Tevens hebben de kleuterleraren weinig zicht op de aanpak van dit leergebied bij de aanvang van de lagere afdeling.

Vanuit een groeiende instroom van taalzwakkere leerlingen zette de school in het kader van het gelijke onderwijskansenbeleid verschillende acties op rond taalvaardigheid. De nadruk ligt hierbij vooral op het verhogen van het leesplezier en minder op de mondelinge taalvaardigheden luisteren en spreken. Concreet vertaalt zich dat in de klaspraktijk onder meer in initiatieven zoals vrij lezen en boekpromotie. Ook initiatieven op schoolniveau zoals deelname aan de jeugdboekenweek en de voorleesweek ondersteunen dit.

Voor het technische aspect binnen het domein schrijven maakt de school gebruik van een leerlijn vanaf de oudste kleuters tot en met het vierde leerjaar. Ook voor de hogere leerjaren zijn er duidelijke schoolspecifieke afspraken. Voor spelling hanteert de school eveneens een aparte leergang. Typisch is de aandacht voor het correct schrijven tijdens de andere leergebieden. Dit weerspiegelt zich zelfs in de rapportering. Voor het creatief schrijven maken sommige leraren gebruik van eigen materialen ter vervanging van de schrijfopdrachten uit het onderwijsleerpakket. Zij doen dit om meer uitdagende en op de leefwereld van de kinderen afgestemde schrijftaken te voorzien.

Onderwijsorganisatie
*Onderwijstijd
Klasmanagement*

De school besteedt voldoende tijd aan de realisatie van de leerplandoelen voor Nederlands. Zij volgt hierbij de aanbevelingen vanuit de koepelorganisatie. Over het algemeen voorzien leraren meer tijd voor de schriftelijke dan voor de mondelinge taalvaardigheden.

Hoewel het schoolwerkplan suggereert om een flexibele klasopstelling te hanteren, zijn in de meeste klassen frontale klasopstellingen gangbaar. Dit lokt minder kansen uit tot interactie tussen leerlingen en zet aan tot een sterk leerkrachtgestuurde aanpak. In enkele klassen, waar de klasruimte het toelaat, hanteren de leraren kringgesprekken.

Materieel beheer
Uitrusting
Leermiddelen

De leraren beschikken over voldoende didactische materialen voor het leergebied Nederlands. Deze sluiten veelal aan bij de gehanteerde onderwijsleerpakketten. Daarnaast beschikken leraren ook over bijkomende materialen. Per klas is hiervan een inventaris beschikbaar op de interne leerkrachtenwebsite.

Evaluatie
Evaluatiepraktijk
*Evenwichtig / representatief
Leerlingvolgsysteem*

De school volgt de taalontwikkeling van leerlingen nauwgezet op. Zij maakt hiervoor gebruik van toetsen uit het onderwijsleerpakket. Daarnaast is er ook een systematische opvolging van technisch lezen en spelling via genormeerde toetsen vanuit het leerlingvolgsysteem. schooljaar experimenteert de school ook met een genormeerde toets voor begrijpend lezen.

Rapporteringspraktijk
Evenwichtig / volledig

De evaluatie vertaalt zich op het rapport in een cijfer per domein voor verschillende taalaspecten. Dit geeft een evenwichtig en volledig beeld over het leergebied. Opvallend evenwel is dat het domein spreken in sommige klassen op het rapport ontbreekt.

Begeleiding
Leerbegeleiding
*Beeldvorming
Zorg*

Het zorgbeleid is beleidsmatig sterk uitgewerkt. De nodige structuren zijn voorzien waarbinnen de specifieke zorgnoden van de leerlingen besproken worden. De school past ook sticordmaatregelen toe voor leerlingen met dyslexie of dysorthografie.

Binnen het zorgbeleid is de klasleraar de eerstelijnsverantwoordelijke. Vanuit de momentane observaties en de evaluatiegegevens voorziet de klasleraar in de

eerste zorginitiatieven. Foutenanalyses worden in mindere mate benut om een objectief en functioneel overzicht te krijgen van de klasnoden.

De leraren benutten de mogelijkheden tot differentiatie naar tempo vanuit de onderwijsleerpakketten. Sommige leraren voorzien ook in gedifferentieerd huiswerk. De klasorganisatie is over het algemeen vrij leerkrachtgestuurd. Hierdoor zijn de mogelijkheden tot differentiatie en extra zorg eerder beperkt. De school kan nog groeien in de uitbouw van een zorgfaciliterende klasorganisatie.

Kwaliteitszorg De school beschikt voor het leergebied Nederlands over diverse outputgegevens. Specifiek voor het zesde leerjaar neemt de school deel aan een koepelgebonden eindtoets. De resultaten worden grondig geanalyseerd en geven zo nodig aanleiding tot bijsturing en/of optimalisering van het onderwijsleeraanbod. Rekening houdend met de specifieke instroomkenmerken van de leerlingenpopulatie geven deze een positief beeld. Wat betreft de gegevens vanuit het leerlingvolgsysteem zijn er nog groeikansen om ook deze op schoolniveau te verwerken en te analyseren zodat tendensen op langere termijn zichtbaar worden.

3.1.1.5 Lager onderwijs: wereldoriëntatie

Voldoet niet

De lagere afdeling bereikt de eindtermen wereldoriëntatie in onvoldoende mate. Er is geen duidelijke, doorleefde visie binnen de school waardoor dit leergebied een weinig coherente invulling krijgt. Het onderwijsleeraanbod en –proces stroken onvoldoende met de kerngedachten van de eindtermen. Leraren maken weinig afspraken over de doelen, de leerinhouden en de aanpak. Dit weegt op de gezamenlijke doelgerichtheid en brengt de graduele opbouw in het gedrang.

Curriculum Onderwijsleerpakketten zijn richtinggevend voor het onderwijsaanbod. Vanaf de tweede graad werd enkele jaren geleden een nieuw onderwijsleerpakket geïntroduceerd. Dit gebeurde vooral vanuit de overweging om te voldoen aan de nieuwe verwachtingen ten aanzien van het leergebied wereldoriëntatie. De keuze gebeurde vanuit een vergelijking van verschillende pakketten en minder vanuit een schooleigen visie en een voorafgaande studie van het leerplan. De eerste graad hanteert een onderwijsleerpakket dat een sterke horizontale samenhang vertoont met het onderwijsleerpakket Nederlands. Een kritische reflectie over de afstemming van beide pakketten voor wereldoriëntatie was nog niet aan de orde. Tevens heeft de lagere afdeling weinig zicht op het aanbod en de aanpak in de kleuterafdeling.

Het leerplan vormt geen referentiekader of werkinstrument voor de uitbouw van het curriculum. De inhoud ervan is door de meeste leerkrachten onvoldoende gekend en doorleefd. De visie en de basisprincipes achter het leerplan en de leerplandoelen geven in beperkte mate richting aan het onderwijsaanbod. Leerkrachten gaan ervan uit dat zij door het gebruik van de onderwijsleerpakketten tegemoet komen aan de verwachtingen van het leerplan.

De school heeft slechts in beperkte mate zicht op het evenwicht tussen de verschillende domeinen en de volledigheid van het aanbod. In functie van de doorlichting maakte de school een koppeling van de thema's met de eindtermen. Dit zegt evenwel weinig over de diepgang, de didactische frequentie en de realisatie ervan. Vermits dit niet gebeurde op het niveau van de leerplandoelen

geeft dit weinig zicht op de graduele opbouw voor het realiseren van de eindtermen. Hoewel de school werkt met een elektronisch planningsinstrument wordt dit niet aangewend in functie van het bewaken van het aanbod.

De school speelt in op meerdere bijkomende projecten met een educatieve inslag. Sommige projecten zijn afgestemd op specifieke leeftijdsgroepen. Zo lopen er voor het zesde leerjaar een aantal projecten in functie van de relationele en seksuele vorming en het keuzeproces naar het secundair onderwijs. Andere projecten situeren zich eerder op schoolniveau zoals het project 'gezonde voeding' en de verkeersdag. Deze aanvullende educatieve projecten werken ondersteunend voor het realiseren van de leerplandoelen. Ze worden door leraren evenwel weinig in relatie gebracht met deze doelen. Het team ging nog niet kritisch na of de deelname aan al deze initiatieven niet ten koste gaat van de diepgang van het wereldoriënterend onderwijs.

Wereldoriëntatie krijgt in de meeste klassen een veeleer domeinspecifieke invulling waardoor het principe van multiperspectiviteit verloren gaat. Over het algemeen komen alle domeinen aan bod. De diepgang en de volledigheid ervan zijn evenwel leerkrachtafhankelijk. Er zijn weinig afspraken over de doelen, de leerinhouden en de aanpak. Dit weegt op de verticale samenhang en de gezamenlijke doelgerichtheid. Exemplarisch hiervoor zijn verkeer en het omgaan met actualiteit binnen het lesgebeuren.

De school schenkt veel aandacht aan sociale vaardigheden. Ze heeft hiervoor een aantal instrumenten uitgewerkt en schoolspecifieke afspraken gemaakt. Het team kadert deze initiatieven binnen de leergebiedoverschrijdende eindtermen 'sociale vaardigheden' en werkt hierdoor eveneens op een geïntegreerde manier aan de leerplandoelen van het domein mens en medemens.

Onderwijsorganisatie
Klasmanagement

In haar schoolwerkplan wijst de school op het belang van actief leren. In de praktijk krijgt wereldoriëntatie echter vaak een sterk talige en leerkrachtgestuurde invulling. Het docerend lesgeven en de vele onderwijsleergesprekken verminderen de kansen tot exploreren, experimenteren en zelfontdekkend leren. Anderzijds proberen leerkrachten hun onderwijs te verlevendigen door het gebruik van realistische materialen en door de leeruitstappen in de nabije en ruimere omgeving. Wel geven leerkrachten aan dat door het wegvallen van de schoolbus de mogelijkheden hiertoe verminderd zijn.

Materieel beheer
Uitrusting
Leermiddelen

De school beschikt over diverse didactische materialen, onder meer aangeleverd vanuit het onderwijsleerpakketten. Een aantal minimale materiële vereisten die nodig zijn om de leerplandoelen te realiseren, zijn echter niet op school aanwezig. Zo beschikken de leraren niet over instrumenten voor weerwaarnemingen, over een torso of over visuele voorstellingen van lichaamsprocessen als bloedsomloop, ademhaling of spijsvertering

Recent kregen de leerplandoelen rond 'techniek' meer aandacht onder meer via nascholing, de samenwerking met een naburige secundaire school en door het ter beschikking stellen van specifieke materialen voor dit domein.

Op schoolniveau ontbreekt het aan afspraken en aan een zekere doorgaande lijn in het exploreren van de nabije en verdere omgeving. Een 'omgevingsboek' dat volgens de materiële vereisten van het leerplan bezienswaardigheden, relictten,

fenomenen inventariseert, en afspraken over welke groepen ze aanwenden om leerinhouden te stofferen, is alsnog niet voorhanden.

In de meeste klassen zijn tijd- en ruimtekaders voorzien. Deze worden evenwel weinig functioneel en dynamisch gebruikt. Naar de graduele opbouw toe zijn er geen transparante schoolafspraken.

Evaluatie
Evaluatiepraktijk
Evenwichtig / representatief

De school beschikt over weinig betrouwbare gegevens om gefundeerde uitspraken te doen over het bereiken van de leerplandoelen. Leraren gebruiken eigen en methodegebonden toetsen. Deze toetsen zijn onvoldoende representatief voor alle domein en zijn vooral gericht op parate kennis van feiten en begrippen. Vaardigheden en attitudes worden minder geëvalueerd. Dit komt ook tot uiting in de rapportering. Deze beperkt zich tot een globale puntenquotering. Dit geeft weinig informatie. Wel worden toetsen meegeven naar huis zodat ouders een zicht krijgen op de getoetste leerstof en de onderbouwing van de puntenscore.

Begeleiding
Leerbegeleiding
Zorg

Het zorgbeleid focust minder op het leergebied wereldoriëntatie. De beperkte evaluatiegegevens worden weinig benut om zorgverbredende initiatieven op te zetten.

Professionalisering
Deskundigheidsbevordering
Nascholingen

De school voorziet professionaliseringsinitiatieven rond bepaalde domeinen of deelaspecten van wereldoriëntatie. Zo vormt het thema relationele vorming een prioriteit voor het huidige schooljaar. Tijdens pedagogische studiedagen en personeelsvergaderingen kregen de leraren hierover toelichting. In aanzet is hierbij aandacht voor een meer intentionele en leerplangerichte aanpak. Ook het domein techniek stond recent in de focus.

Visieontwikkeling

Het leergebied wereldoriëntatie vormde de laatste jaren in mindere mate een prioriteit voor de school. Er is geen duidelijke, doorleefde visie binnen de school. Tevens zijn er weinig afspraken tussen de verschillende leerjaren zowel inhoudelijke als methodologisch waardoor wereldoriëntatie een weinig coherente invulling krijgt. Dit zorgt bij leraren voor onduidelijkheid en onzekerheid. De school is zich bewust van dit hiaat.

3.1.2 Voldoet de school aan de overige erkenningsvoorwaarden?

Het onderzoek naar het voldoen aan de geselecteerde erkenningsvoorwaarden levert het volgende op.

Onderzochte erkenningsvoorwaarde	ja, neen
Leeft de school de bepalingen na over de taalregeling in het onderwijs? (decreet bao - art. 62,6°)	ja
Neemt de school de reglementering inzake vakantieperioden en de aanwending van de onderwijstijd, zoals bedoeld in artikel 50 in acht? (decreet bao - art. 62,8°)	ja
Heeft de school een beleidscontract of beleidsplan met een centrum voor leerlingenbegeleiding waarin de vereiste bepalingen zijn opgenomen? (decreet bao - art. 62,10°)	ja

3.2 Respekteert de school de overige reglementering?

Het onderzoek naar het voldoen aan de geselecteerde reglementering levert het volgende op.

Onderzochte regelgeving	ja, neen
Is er een schoolreglement waarin de verplichte bepalingen correct zijn opgenomen? (decreet bao - art. 37)	ja

• geldelijke en niet-geldelijke ondersteuning die niet afkomstig is van de Vlaamse gemeenschap en de rechtspersonen die ervan afhangen	ja
• de bijdrageregeling	ja
• de engagementsverklaring tussen de school en de ouders waarin wederzijdse afspraken worden opgenomen over het oudercontact, voldoende aanwezigheid, vormen van individuele leerlingenbegeleiding en het positieve engagement ten aanzien van de onderwijstaal	ja
• de afspraken in verband met het rookverbod	ja
• het orde- en tuchtreglement van de leerlingen met inbegrip van de beroepsmogelijkheden	ja
• de procedures volgens welke getuigschriften worden toegekend	ja
• de procedure volgens welke beroep kan worden ingediend tegen een beslissing van de klassenraad met betrekking tot het getuigschrift	ja
• bepalingen in verband met het recht op onderwijs aan huis	ja
• richtlijnen inzake afwezigheden en te laat komen	ja
• afspraken in verband met huiswerk, agenda's en rapporten	ja
• de wijze waarop de leerlingenraad in voorkomend geval wordt samengesteld	ja
Is het schoolreglement conform het inschrijvingsrecht? (decreet bao - art. 37)	ja
Is er een schoolwerkplan waarin de verplichte bepalingen correct zijn opgenomen? (decreet bao - art. 47)	ja
• de omschrijving van het pedagogisch project zijnde het geheel van fundamentele uitgangspunten dat het schoolbestuur voor de school vastlegt	ja
• de organisatie van de school en voornamelijk de indeling in leerlingengroepen	ja
• de wijze waarop de school het leerproces van de leerlingen beoordeelt en daarover rapporteert	ja
• de voorzieningen in het gewoon onderwijs voor leerlingen met een handicap of die leerbedreigd zijn, inclusief de werkvormen met andere scholen van gewoon/buitengewoon onderwijs	ja
• de wijze waarop de school via haar zorg- en gelijke onderwijskansenbeleid werkt aan de optimale leer- en ontwikkelingskansen van al haar leerlingen	ja
Bezorgt de school de verplichte informatie aan de ouders correct bij de eerste inschrijving? (decreet bao - art. 28)	ja
Zorgt de school voor een correcte invulling van het zorgbeleid? (decreet bao - art. 153 septies, enkel van toepassing binnen een scholengemeenschap)	ja
Respecteert de school de voorgeschreven procedure die leidt tot het afleveren van een getuigschrift? (decreet bao - art. 53-57 en BVR van 24-11-1998)	neen
Bewaart de school de bepaalde lijsten, notulen en dossiers met betrekking tot het getuigschrift? (decreet bao - art. 53-57 en BVR van 24-11-1998)	neen
Verloopt het afleveren van attesten aan leerlingen die geen getuigschriften krijgen, correct? (decreet bao - art. 53-57 en BVR van 24-11-1998)	ja
Respecteert de school het recht op 28 lestijden per week? (decreet bao - art. 48)	neen

4 BEWAAKT DE SCHOOL DE EIGEN KWALITEIT?

Het onderzoek naar de kwaliteit en de kwaliteitsbewaking van de geselecteerde procesindicatoren of procesvariabelen levert het volgende op.

4.1 Professionalisering

4.1.1 Deskundigheidsbevordering

De vaststellingen wijzen op redelijke tot sterke aandacht voor doelgerichtheid, ondersteuning, ontwikkeling.

Motivering

De school vindt professionalisering een belangrijk gegeven. In het schoolwerkplan stelt ze dat de professionele groei van leerkrachten een noodzakelijke voorwaarde is voor kwaliteitsvol onderwijs. Ze verantwoordt zo haar visie inzake deskundigheidsbevordering.

De school linkt navormingsinitiatieven aan haar prioriteitenplan. Daarnaast beschikt de school over een nascholingsplan. Dit plan bestaat uit een opsomming van de geplande nascholingsinitiatieven op leerkracht- en op teamniveau. Het prioriteitenplan is in minder uitgewerkt in een gefaseerd implementatietraject met geoperationaliseerde doelen. Dit gebeurde in het verleden wel met betrekking tot de prioritaire thema's van het gelijkeonderwijskansenbeleid.

De vijf pijlers van het schooleigen opvoedingsproject vormen de basis waarop de school haar prioriteitenplan heeft opgebouwd. De voorbije jaren heeft de school sterk ingezet op muzische vorming, taalvaardigheid en het zorgbeleid. Wereldoriëntatie vormde in mindere mate een prioriteit.

De school investeert sterk in de deskundigheidsbevordering van haar teamleden. Zij voorziet een brede waaier aan mogelijkheden gaande van pedagogische studiedagen, individuele nascholingen tot het ter beschikking stellen van diverse tijdschriften. Vooral de directeur en de zorgcoördinator maar ook schoolexterne ondersteuners vervullen hierbij een sturende of begeleidende rol. In het bijzonder besteedt het intern beleid aandacht aan de aanvangsbegeleiding van nieuwe leerkrachten.

De school heeft verschillende samenwerkingsverbanden met externe partners. Daarnaast neemt ze ook actief deel aan diverse netwerken. De school verantwoordt dit onder meer door te stellen dat op die manier externe expertise binnenstroomt en dat binnen de netwerken ruimte is voor het leren van elkaar. Exemplarisch hiervoor zijn de netwerkbijeenkomsten voor kleuterleraren en de overlegmomenten op niveau van de scholengemeenschap voor directies en zorgcoördinatoren. Tevens is er een goede samenwerking met de pedagogische begeleiding, onder meer via de tweedelijnsondersteuning.

Binnen de school is een grote openheid en een aangename en professionele werksfeer. Teamleden zijn veranderingsbereid en kunnen kritisch reflecteren over de eigen aanpak bijvoorbeeld naar aanleiding van de periodieke screenings van het kindvolgsysteem of de leerlingenresultaten.

Ondanks de grote openheid binnen het team en de overlegmogelijkheden binnen de school zijn er nog groeikansen om het formele overleg tussen leerkrachten van de verschillende leeftijdsgroepen sterker uit te bouwen. Op die manier kan de gezamenlijke doelgerichtheid aan kracht winnen en krijgt het leren van elkaar een structurele aansturing. Dit gebeurt wel tussen parallelcollega's en duopartners.

Enerzijds omwille van het ontbreken van een duidelijk gefaseerd en transparant implementatietraject, anderzijds omwille van de beperkte opvolging resulteren nascholingsinitiatieven niet altijd in duurzame effecten op de klasvloer. Door het veelal vrijblijvende karakter van deskundigheidsbevorderende initiatieven krijgen deze een leerkrachtafhankelijke uitwerking hetgeen leidt tot diversiteit in de

onderwijspraktijk.

Pedagogische studiedagen en individuele nascholingen worden geëvalueerd. Leraren delen de informatie over gevolgde nascholingen op een al dan niet formele manier.

Algemeen heeft de school minder aandacht voor het verankeren en het borgen van vernieuwingen. Dit hypothekeert enerzijds de gelijkgerichte uitwerking en het duurzaam effect van bepaalde vernieuwingsinitiatieven op uitvoeringsniveau. Anderzijds creëert dit onrust door een gevoel van een overaanbod aan naast elkaar staande vernieuwingsinitiatieven.

Er heerst een voldoende ontwikkelingsdynamiek in de school. De school staat open voor vernieuwing en het team wil dingen uitproberen. Soms gaat de school tegelijkertijd in op meerdere zaken. Hierin schuilt het risico dat de essentie uit het oog verloren wordt en dat er te weinig tijd is om met diepgang werkpunten aan te pakken en te implementeren. Het vormt een uitdaging voor de school om prioriteiten duidelijk af te bakenen.

4.2 Welzijn

De resultaten van de controle van de erkenningsvoorwaarden betreffende bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne, vindt u terug in een afzonderlijk verslag.

4.3 Begeleiding

4.3.1 Afstemming met partners

De vaststellingen wijzen op redelijke tot sterke aandacht voor doelgerichtheid, ondersteuning, doeltreffendheid.

Motivering

De school heeft een duidelijke visie op de afstemming met verschillende partners en op haar rol als school binnen een ruimere maatschappelijke context. Zij verwoordt dit op een expliciete manier in haar pedagogisch project binnen de pijler 'onze school als gemeenschap en als organisatie'.

Verskillende netwerken vinden hun oorsprong in de instroomkenmerken van de school. Voorbeelden hiervan zijn de moedergroep, de huiswerkbegeleiding, de ondersteuning in functie van geïntegreerd onderwijs en de actieve deelname aan het lokaal overlegplatform. De deelname hieraan getuigt van een sterk maatschappelijk engagement dat de school tentoonspreidt.

Voor een aantal samenwerkingsverbanden legt de school in onderling overleg duidelijke doelen en afspraken vast. Illustratief hiervoor zijn de afspraken die gemaakt worden met het CLB ook over de werking van de moedergroep. Voor andere samenwerkingsverbanden gebeurt dat eerder impliciet en informeel.

Ouders zijn bevoorrechte partners in de samenwerking met de school. De school investeert in een transparante informatiedoorstroming zowel over het schoolgebeuren als over de individuele ontwikkeling van kinderen. Daarnaast streeft ze een zo groot mogelijke ouderbetrokkenheid na bij diverse aspecten van het schoolleven.

De school is partner in een brede waaier van samenwerkingsverbanden en netwerken gaande van overleg binnen de scholengemeenschap, samenwerking met onderwijsondersteuners zoals CLB en pedagogische begeleiding tot samenwerking met verschillende externen.

Vooraf het intern beleid neemt de taak op zich om deze samenwerkingsverbanden uit te bouwen en waar te nemen. In de concrete realisatie en bij de evaluatie worden leraren veelal wel betrokken. Tijdens personeelsvergaderingen of via het schoolintern platform worden zij geïnformeerd.

De open schoolcultuur is bevorderend voor de samenwerking met de verschillende partners. Het uitbouwen en onderhouden van de samenwerkingsverbanden en netwerken vraagt een grote tijdsinvestering, vooral van het intern beleid. Toch gelooft de school in de meerwaarde ervan voor de kernopdracht van de school.

Een systematische en kritische analyse en evaluatie gebeuren voornamelijk voor de meer formele samenwerkingsverbanden en netwerken zoals met het CLB en de pedagogische begeleidingsdienst. Voor andere gebeurt dit veeleer op informele wijze. De meeste leerkrachten geven over het algemeen positieve signalen inzake de samenwerkingsverbanden, hoewel sommige verder van hun concrete klaswerking staan.

Vanuit het intern beleid is er een grote dynamiek vanuit een persoonlijk engagement voor allerhande initiatieven, vooral inzake kansengroepen. Onder meer omwille van de grote tijdsinvestering is het belangrijk om de effectiviteit en de efficiëntie ervan te blijven bewaken en in functie van de eigen onderwijskundige opdracht bewust keuzes te maken in de taken die door de maatschappij naar onderwijs worden verwezen.

5 ALGEMEEN BELEID VAN DE SCHOOL

Het onderzoek naar het algemeen beleid van de school levert volgende vaststellingen op.

De directeur en de zorgcoördinator sturen de school beleidsmatig aan. Dit gebeurt op een democratische en participatieve manier. Vanuit het beleid is er een grote aandacht voor het welbevinden van de kinderen en de leerkrachten. De directeur laat niet na om leerkrachten positief te bekrachtigen. De gedrevenheid, openheid en oprechtheid van het intern beleid stralen uit naar het ganse team.

Leraren krijgen bij de uitvoering van hun opdracht een grote vrijheid en verantwoordelijkheid. Het schoolwerkplan is richtinggevend maar krijgt niet altijd een vertaling naar de klaspraktijk.

De Heppening profileert zich als een laagdrempelige dorpschool. Omwille van de groeiende instroom en de beperkte infrastructurele mogelijkheden heeft de school haar capaciteit vastgelegd. Hierdoor moet ze hoe langer hoe meer leerlingen uit de eigen leefgemeenschap weigeren.

De school leverde de voorbij jaren reeds heel wat lovenswaardige inspanningen voor de renovatie en uitbreiding van de oude gebouwen waarin ze gehuisvest is. Toch zijn de verouderde infrastructuur en materiële toestand belemmerende factoren. De nood dringt zich op om een visie en masterplan uit te werken op middellange en lange termijn om onderwijs te kunnen blijven aanbieden in lokalen en gebouwen conform de hedendaagse en toekomstige eisen en verwachtingen. Het is hierbij aangewezen om ook op dit vlak te verkennen welke samenwerkingsverbanden ondersteunend kunnen werken en welke externe expertise aangewend kan worden.

De school heeft een schooleigen opvoedingsproject uitgeschreven op basis van vijf pijlers. Ze communiceert dit transparant naar de ouders via de schoolbrochure en beschrijft hierbij wat dit concreet betekent. Dit opvoedingsproject is het referentiekader waarbinnen alle initiatieven op school gekaderd worden. Illustratief hiervoor is de link tussen de agendapunten van de personeelsvergadering en deze vijf pijlers. Op onderwijskundig vlak zijn de leerplannen slechts in beperkte mate richtinggevend. Ze worden onvoldoende als basisinstrument gehanteerd onder meer bij het implementeren van vernieuwingen.

De interne communicatie verloopt open en transparant. Het maandagoverleg, de personeelsvergadering, het mailverkeer en de leerkrachtenwebsite bieden hiervoor de nodige structuren. Door de open en collegiale sfeer is er ook veelvuldig informeel overleg. Ondanks deze faciliterende factoren zijn er nog groeikansen om het verticale overleg tussen de verschillende leerjaren en niveaus te optimaliseren. Dit gebeurt wel voor de kindbetrokken aspecten tijdens de overgangsgesprekken en via het kinddossier maar in mindere mate over onderwijskundige zaken en didactische aanpak.

Momenteel bestaat het kernteam uit de goed geoliede tandem directeur - zorgcoördinator. Een verbreding van het kernteam kan de draagkracht en de gedragenheid van beleidskeuzes verhogen met een positieve weerslag op de uitvoering en de opvolging ervan.

Leraren engageren zich in werkgroepen en brengen hierover verslag uit via de leerkrachtenwebsite of tijdens personeelsvergaderingen.

Onder meer vanuit het kwaliteitsonderzoek blijkt een sterk doelgerichte werking. Het opvoedingsproject van de school is hierbij richtinggevend. Het schoolbeleid biedt voldoende ondersteuning. Naast de nodige procedures en structuren heeft het intern beleid oog voor het welbevinden van het personeel wat zich weerspiegelt in een aangenaam werkklimaat. Het overaanbod aan initiatieven waar de school op inspeelt is soms belemmerend voor de diepgang en de doeltreffendheid. De school dient dit met de nodige kritische zin te bewaken.

De school neemt diverse initiatieven om de eigen kwaliteit te bewaken. Ze peilde recent naar de

tevredenheid van ouders en leerlingen. De school neemt deel aan koepeleigen eindtoetsen, analyseert de resultaten en start op basis hiervan verbeteracties op. Daarnaast grijpt het team de resultaten van onder meer het leerlingvolgsysteem aan om zo nodig aanpassingen te doen aan het onderwijsleeraanbod. Dit gebeurt vooralsnog minder op een systematische en gestructureerde manier. Zo worden gegevens slechts in beperkte mate op schoolniveau gebracht waardoor tendensen minder zichtbaar zijn.

In de kleuterafdeling tekent zich een groeiende taalzwakkere instroom af. Dit noopt de school tot de uitbouw van een doelgericht en coherent talenbeleid, vertrekkende vanuit een gedragen visie. De school is zich hiervan bewust en schuift de uitwerking van een talenbeleid als prioriteit op korte termijn naar voor. De eerste stappen werden hiervoor gezet in samenwerking met de pedagogische begeleiding.

Vanuit het gelijkeonderwijskansenbeleid nam de school diverse acties die de taalstimulering en in het bijzonder het leesplezier/het leesonderwijs kracht bijzetten. Taal en taalvaardigheid vormen veelvuldig het onderwerp van zorginterventies. Leraren volgen deze ontwikkelingsaspecten kort op. De school evalueert haar inspanningen vooral binnen het leergebied Nederlands. De klasinrichting en de sterk leergestuurde onderwijsstijl zijn in een aantal klassen niet altijd even bevorderlijk voor de talige interactie tussen leerlingen.

De school genereert heel wat lestijden op basis van de socio-economische status van haar leerlingen. Hiermee voert ze in beide afdelingen een gelijkeonderwijskansenbeleid dat tot vorig schooljaar invulling kreeg vanuit de thema's socio-emotionele ontwikkeling en taalvaardigheid. Het gelijkeonderwijskansenbeleid beoogt een positief effect op het zelfbeeld van de kinderen en op hun leesvaardigheid. Een nieuwe analyse van de behoeften van de doelgroep leerlingen gekoppeld aan concrete doelen en planmatige acties om de kansen voor deze leerlingen te verbeteren, was nog niet aan de orde. Momenteel worden de aanvullende lestijden in hoofdzaak ingezet voor groepsverkleining. Concrete verwachtingen naar de klasleraren zijn er niet geformuleerd. Hierdoor is de effectiviteit ervan erg leerkrachtafhankelijk. Er zijn nog groeikansen om leerkrachten te ondersteunen bij het uitbouwen van een zorgfaciliterende klasorganisatie.

6 STERKTES EN ZWAKTES VAN DE SCHOOL

6.1 Wat doet de school goed?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden

- de inspanningen in de kleuterafdeling voor de realisatie van een breed en stimulerend aanbod voor het leergebied Nederlands;
- de realisatie in de lagere afdeling van een gradueel en evenwichtig opgebouwd aanbod voor het leergebied Nederlands dat resulteert in positieve outputgegevens;
- de aanzet om op schoolniveau relationele vorming en het domein techniek meer aandacht te geven en hierbij sterker te vertrekken vanuit leerplandoelen;
- de diverse educatieve projecten op klas-, graad- en/of schoolniveau die versterkend werken voor het realiseren van leerplandoelen wereldoriëntatie;
- de verschillende initiatieven in functie van het bevorderen van het leesplezier in beide afdelingen.

Wat betreft de kwaliteit/kwaliteitsbewaking van de processen

- de nauwgezette opvolging in beide afdelingen van de taalontwikkeling aan de hand van observatiegegevens en leerlingenresultaten als basis voor extra stimulering of remediëring én de aansturing ervan vanuit een gestructureerd en degelijk zorgbeleid;
- de brede waaier aan deskundigheidsbevorderende initiatieven en de afstemming van nascholingen op het prioriteitenplan;
- de inzet en gedrevenheid, de open professionele cultuur en de vernieuwings- en veranderingsbereidheid van het team;
- de positieve effecten van de samenwerking van de school met externe partners en de zelfkritische houding om deze samenwerkingsverbanden te evalueren en bij te sturen.

Wat betreft het algemeen beleid

- het democratisch en participatief intern leiderschap met grote aandacht voor het welbevinden van kinderen en leraren;
- de uitbouw van een gerichte samenwerking en een goede communicatie met de diverse schoolparticipanten en in het bijzonder met de ouders;
- het gebruik van genormeerde outputgegevens en tevredenheidsonderzoeken, de openheid ten aanzien van externe beoordelingen en het reflectief vermogen in functie van de interne kwaliteitszorg.

6.2 Wat kan de school verbeteren?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden

- het functioneel hanteren van de leerplandoelen in de kleuterafdeling als referentiekader om een volledig, evenwichtig en gradueel aanbod te realiseren;
- het doelbewuster en doelgerichter nastreven van de mondelinge taalvaardigheid in beide afdelingen;
- het functioneel en dynamisch gebruik van de tijd- en ruimtekaders binnen wereldoriëntatie;
- de afstemming van de evaluatiepraktijk voor bepaalde aspecten van Nederlands op de uitgangspunten en de doelen van het leerplan.

Wat betreft de kwaliteit/kwaliteitsbewaking van de processen

- het operationaliseren van het prioriteitenplan aan de hand van een transparant implementatietraject met doelen, acties en concrete verwachtingen;
- de aandacht voor het verankeren en borgen van vernieuwingen;
- het benutten van het klasmanagement in de lagere afdeling om talige interactie tussen leerlingen te stimuleren, om het actief leren te bevorderen en om ruimte te creëren voor differentiatie.

Wat betreft het algemeen beleid

- het gebruik van de ontwikkelingsdoelen, de eindtermen en de leerplannen als referentiekader bij het onderwijskundig beleid;

- het verder uitbouwen van een cyclisch proces van interne kwaliteitszorg gestoeld op outputgegevens;
- de nodige duurzame initiatieven nemen vanuit een duidelijke visie om te voorzien in de noodzakelijke materiële randvoorwaarden, in het bijzonder op het vlak van infrastructuur.

6.3 Wat moet de school verbeteren?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden

- in de kleuterafdeling de inspanningsverplichting nakomen om de ontwikkelingsdoelen voor wereldoriëntatie na te streven;
- in de lagere afdeling de resultaatsverplichting nakomen om de eindtermen voor wereldoriëntatie te bereiken.
- dit houdt voor beide afdelingen onder meer in:
  - het ontwikkelen van een gedragen en doorleefde visie op basis van een grondige leerplanstudie;
  - het uitvoeren van een evenwichtig en volledig aanbod en het bewaken ervan;
  - het maken van transparante afspraken naar leerinhouden en didactische aanpak;
  - het afstemmen van de evaluatie op de leerplandoelen.

Wat betreft de regelgeving

- het respecteren van het recht op 28 lestijden per week in de kleuterafdeling (hoofdschool) conform artikel 48 van het decreet basisonderwijs van 25 februari 1997;
- het respecteren van de voorgeschreven procedure inzake het getuigschrift basisonderwijs conform het Besluit van de Regering van 24 november 1998 betreffende de regels voor het uitreiken van het getuigschrift basisonderwijs en het vastleggen van de vorm ervan en de omzendbrief BaO/98/11 van 21/12/1998 inzake het uitreiken van het getuigschrift basisonderwijs in het gewoon basisonderwijs.

7 ADVIES EN REGELING VOOR HET VERVOLG

7.1 Onderwijsdoelstellingen: advies en regeling voor het vervolg

In uitvoering van het decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs van 8 mei 2009 is het advies voor de erkenningsvoorwaarde 'voldoen aan de onderwijsdoelstellingen':

BEPERKT GUNSTIG

voor het **kleuteronderwijs**

omwille van het niet voldoen aan de onderwijsdoelstellingen voor wereldoriëntatie

voor het **lager onderwijs**

omwille van het niet voldoen aan de onderwijsdoelstellingen voor wereldoriëntatie

Om deze tekorten op te volgen voert de onderwijsinspectie vanaf 29-02-2016 opnieuw een controle uit.

7.2 Overige erkenningsvoorwaarden: advies en regeling voor het vervolg

In uitvoering van het decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs van 8 mei 2009 is het advies voor de overige erkenningsvoorwaarden:

GUNSTIG

7.3 Overige reglementering: regeling voor het vervolg

Het inspectieteam stelde volgende inbreuk(en) vast:

- het niet respecteren van het recht op 28 lestijden per week in de kleuterafdeling (hoofdschool);
- het niet respecteren van de voorgeschreven procedure inzake het getuigschrift basisonderwijs.

Om deze inbreuk(en) op te volgen voert de onderwijsinspectie vanaf 29-02-2016 opnieuw een controle uit.

Namens het inspectieteam	Voor kennisname
Cris Hens de inspecteur-verslaggever	Naam: het bestuur of zijn gemandateerde
Datum van verzending aan de directie en het bestuur van de instelling	